

1. Игорь Александрович Марзалик : биобиблиографический указатель / сост.: А. М. Авласович [и др.]. – Могилев : МГУ имени А. А. Кулешова, 2018. – 88 с. : ил. – (Биобиблиография ученых МГУ имени А. А. Кулешова).

Основные публикации И. А. Марзалика

Монографии

1. Марзалик, И. А. Магілёў у XII–XVIII стагоддзях: людзі і рэчы : манаграфія / И. А. Марзалик. – Мінск : Веды, 1998. – 260 с.
2. Марзалик, И. А. Людзі даўняй Беларусі: этнаканфесійныя і сацыякультурныя стэрэатыпы (X–XVII стст.) : манаграфія / И. А. Марзалик. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2003. – 324 с.
3. Марзалик, И. А. Этнічны і канфесійны свет беларускага горада XVI–XVIII стст. (этнаканфесійны склад насельніцтва, этнічны і канфесійныя стэрэатыпы беларускіх гараджан) : манаграфія / И. А. Марзалик. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2007. – 165 с.
4. Марзалик, И. А. Міфы «адраджэнскай» гістарыяграфіі Беларусі : манаграфія / И. А. Марзалик. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2009. – 148 с.
5. Марзалик, И. А. Археалагічнае вывучэнне курганныга могільніка Усход : манаграфія / И. А. Марзалик. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2017. – 208 с. : іл.
6. Марзалик, И. А. 100 лет БССР. Реалии и мифы / И. А. Марзалик. – Минск : Белорус. Энцикл. имени П. Бровки, 2020. – 200 с.
7. Марзалик, И. А. Сімвалы беларускай вечнасці. Гісторыя сімвалаў беларускай дзяржаўнасці / И. А. Марзалик. – Мінск : Беларусь, 2023. – 320 с.
8. Марзалик, И. А. Вместе навсегда. День народного единства / И. А. Марзалик. – Минск : Беларусь, 2024. – 95 с. – (Белорусская детская энциклопедия).

Коллективные монографии

1. Магілёўская даўніна ў пытаннях і адказах / А. Р. Агееў, И. А. Марзалик, И. А. Пушкін. – Магілёў : [б. в.], 1997. – 192 с.
2. Магілёўская даўніна ў пытаннях і адказах / А. Р. Агееў, И. А. Марзалик, И. А. Пушкін. – 2-е, выд., дап. і дапрац. – Магілёў : [б. в.], 1998. – 204 с.
3. Грюнвальдська бітва – бітва народів (1410-2010): середньовічна історія України, Білорусі, Литви / А. Бумблаускас, И. Марзалик, Б. Чаркас. – Кіїв : Балтія-Друк, 2010. – 272 с.

4. Марзалюк, І. А. Гарадзішча Змяёўка (Пелагеўскае гарадзішча) у Магілёве. Археалагічнае даследаванне / І. А. Марзалюк, Я. Р. Рыер. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2010. – 68 с.: іл.
5. Zalgirio musis – tautu musis / Alfredas Bumblauskas, Ihar Marzaliuk, Boris Cerkas. – Vilnius : Spaude UAB «Balto print», 2011. – 272 с.
6. Українське Козацтво і Велике князівство Литовське / І. Марзалюк, А. Рагускас, Р. Рагускене, Г. Кіркене, В. Станіславський, В. Степанков, Б. Черкас. – Київ : Балтія Друк, 2014. – 200 с.
7. Belarus: independence as nation idea: editor: Sergey G. Musienko. – New York : Global Scholarly Publication, 2015. – 296 s. – [Igor Marzalyuk. Belarus: From Ethnic Community to a Full-fledged Nation: Origin and Genesis of the Belarusian Nation Identity. – S. 147–183].
8. Марзалюк, И. А. Беларусь – от этнографической общности к нации / И. А. Марзалюк // Истоки и генезис белорусской национальной идентичности Государственность – национальная идея Беларуси : пер. с англ. / [пер. А. Гракович]. – Москва : Кн. мир, 2016. – С. 17–56.
9. Марзалюк, И. А. Основные вопросы славянского этногенеза в трудах Л. Д. Поболя / И. А. Марзалюк // Славяне на территории Беларуси в догосударственный период : в 2 кн. Кн. 1 / Нац. АН Беларуси, Ин-т истории. – Минск : Бел. навука, 2016. – С. 20–37.
10. Марзалюк, І. А. Вобраз полацкай дзяржаўнасці ў беларускім гістарычным наратыве XIX – пачатку XX ст. / І. А. Марзалюк // Полацк ў святле станаўлення гістарычных і нацыянальных форм беларускай дзяржаўнасці (ІX – XX стст.) / Д. У. Дук [і інш.]. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2019. – С. 74–77.
11. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці : вучэб. дапаможнік для студэнтаў устаноў вышэйшай адукацыі / Мін-ва адукацыі Рэсп. Беларусь ; аўт.: І. А. Марзалюк, А. Г. Каханоўскі, С. М. Ходзін, Д. У. Дук [і інш.] ; рэд.: І. А. Марзалюк, Г. Г. Краско. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2022. – 447 с.

Авторефераты диссертаций

1. Марзалюк, І. А. Магілёў у XII–XVIII стст. (па матэрыялах археалагічных і пісьмовых крыніц) : аўтарэф. дыс. ... канд. гіст. навук : 07.00.06 / І. А. Марзалюк ; Ін-т гісторыі АН Беларусі. – Мінск, 1996. – 24 с.
2. Марзалюк, І. А. Этнаканфесійныя і сацыякультурныя стэрэатыпы насельніцтва беларускіх зямель у X–XVII стст. : аўтарэф. дыс. ... докт.

гіст. навук : 07.00.02 / I. A. Марзалюк ; Ін-т гісторыі Нац. АН Беларусі.
– Мінск : [б. в.], 2003. – 39 с.

Сборники документов

1. Марзалюк, I. A. Невядомая спадчына Еўдакіма Раманава: матэрыялы да археалагічнай карты Магілёўскай губерні: археаграфічны зборнік : зб. дакументаў / I. A. Марзалюк. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2001. – 60 с.

Статьи в журналах по списку ВАК Республики Беларусь и признаваемые ВАК

1. Марзалюк, I. A. Ksigi magistratu mohylewskiego w XVI-XVII wieku jako zrodlo do badan nad mentalnosci mieszczanstwa // Miasta i mieszczanstwo w Europie Srodkowo-Wschodniej do polowy XIX wieku / I. A. Марзалюк // Miasta i mieszczanstwo w Europie Srodkowo-Wschodniej do polowy XIX wieku. – Torun, 2003. – S. 17–33.
2. Марзалюк, I. A. Ведаўскія працэсы ў Беларусі XVI–XVII стст. / I. A. Марзалюк // Беларускі гістарычны часопіс. – 2003. – № 8. – С. 32–37.
3. Марзалюк, I. A. Да пытання аб этнічнай саманазве насельніцтва Беларусі ў XVI ст. / I. A. Марзалюк // Веснік Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітета імя А. А. Куляшова. – 2003. – № 2–3 (15). – С. 3–9.
4. Марзалюк, I. A. Місіянерская дзейнасць праваслаўнай царквы ў сярэднявеччы на землях Заходняй Беларусі і Літвы і яе наступствы / I. A. Марзалюк // Веснік Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітета імя А. А. Куляшова, 2003. – № 4 (16). – С. 8–14.
5. Марзалюк, I. A. Няўрымлівы даследчык беларускай мінуўшчыны: В. Ф. Капыцін / I. A. Марзалюк, П. Ф. Дзмітрачкоў // Беларускі гістарычны часопіс. – 2003. – № 5. – С. 45–46.
6. Марзалюк, I. A. Русь як «хрышчаны свет», «Slavia Ortodoxa», славянская прарадзіма / I. A. Марзалюк // Веснік Віцебскага дзяржаўнага ўніверсітета. – 2003. – № 4 (30). – С. 32–37.
7. Марзалюк, I. A. Великое княжество Литовское в исторической памяти белорусов-русинов: от средневековья к модерну / I. A. Марзалюк // Ab imperio. – 2004. – № 4. – С. 4–27.
8. Марзалюк, I. A. Да пытання перыядызацыі гісторыі Беларусі ў IX – першай палове XVII стст. / I. A. Марзалюк // Гісторыя. Проблемы выкладання. – 2004. – № 3 (33). – С. 44–46.
9. Марзалюк, I. A. Вынікі археалагічных даследаванняў у гістарычным цэнтры і ваколіцах Магілёва / I. A. Марзалюк // Гістарычна-

- археалагічны зборнік. – Мінск : ІГ НАН Беларусі. – 2007. – № 23. – С. 254–255.
10. Марзалюк, І. А. «ЖООД» Когда и как возник Могилев на Днепре? / И. А. Марзалюк // Родина. – 2007. – № 9. – С. 27–28.
  11. [Марзалюк, И. А. Археологическое изучение средневекового аграрного общества на территории Беларуси](#) / И. А. Марзалюк, Я. Г. Риер // Вестник Полоцкого государственного университета. Серия А. Гуманитарные науки. – 2008. – № 7. – С. 13–19.
  12. [Марзалюк, И. А. Вытокі беларускага заходнерусізму і літвінізму](#) / И. А. Марзалюк // Беларуская думка. – 2012. – № 8. – С. 53–59.
  13. [Марзалюк, И. А. Образ Полоцкого центра](#) / И. А. Марзалюк // Родина. – 2012. – № 9. – С. 109–111.
  14. Марзалюк, И. А. «Казацкое товарыство» могилевских мещан во время инфлянтской войны (по данным актовых книг могилевского магистрата) / И. А. Марзалюк // Lietuvos istorijos studijos. – Vilnius, 2012. – С. 36–40.
  15. Марзалюк, И. А. Культурны слой Магілёўскага замчышча як гістарычна крыніца / И. А. Марзалюк // Матэрыялы по археалогіі Беларусі. – Мінск, 2013. – Вып. 24. – С. 119–137.
  16. [Марзалюк, И. А. От монарха к Президенту: институт главы государства в Беларуси](#) / И. А. Марзалюк // Беларуская думка. – 2019. – № 7. – С. 64–71.

Статьи в энциклопедиях

1. Марзалюк, И. А. Арэст / И. А. Марзалюк // Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. / гал. рэд. Г. П. Пашкоў. – Мінск : БелЭн, 1996. – Т. 2 : Аршыца – Беларусцы. – С. 14.
2. Марзалюк, И. А. «Запіскі ігумена Арэста» / И. А. Марзалюк // Энцыклапедыя гісторыі Беларусі : у 6 т. – Минск : БелЭн, 1993. – Т. 3 : Гімназіі – кадэнцыя. – 1996. – С. 405.
3. Марзалюк, И. А. Магілёўскае паўстанне 1661 / И. А. Марзалюк // Энцыклапедыя гісторыі Беларусі : у 6 т. – Мінск : БелЭн, 1993. – Т. 5 : М – Пуд. – 1999. – С. 14–15.
4. Марзалюк, И. А. Магілёўская хроніка Спаскага манастыра / И. А. Марзалюк // Энцыклапедыя гісторыі Беларусі : у 6 т. – Мінск : БелЭн, 1993. – Т. 5 : М – Пуд. – 1999. – С. 22–21.
5. Марзалюк, И. А. Магія / И. А. Марзалюк // Энцыклапедыя гісторыі Беларусі : у 6 т. – Мінск : БелЭн, 1993. – Т. 5 : М – Пуд. – 1999. – С. 32.

6. Марзалюк, І. А. Арэст / І. А. Марзалюк // Вялікае княства Літоўскае : энцы-клапедыя : у 2 т. / рэдкал.: Г П. Пашкоў [і інш.]. – Мінск : БелЭн, 2005. – Т. 1 : Абаленскі – Кадэнцыя. – С. 255.
7. Марзалюк, І. А. Магілёўская аблога 1655 / І. А. Марзалюк // Вялікае княства Літоўскае : энцыклапедыя : у 2 т. / рэдкал.: Г П. Пашкоў [і інш.]. – Мінск : БелЭн, 2006. – Т. 2 : Кадэцкі корпус – Яцкевіч. – С. 243.
8. Марзалюк, І. А. Магілёўскае паўстанне 1661 / І. А. Марзалюк // Вялікае княства Літоўскае : энцыклапедыя : у 2 т. / рэдкал.: Г П. Пашкоў [і інш.]. – Мінск : БелЭн, 2006. – Т. 2 : Кадэцкі корпус – Яцкевіч. – С. 245.
9. Марзалюк, І. А. Магілёўская хроніка Спаскага манастыра / І. А. Марзалюк // Вялікае княства Літоўскае : энцыклапедыя : у 2 т. / рэдкал.: Г. П. Пашкоў [і інш.]. – Мінск : БелЭн, 2006. – Т. 2 : Кадэцкі корпус – Яцкевіч. – С. 248.
10. Марзалюк, І. А. История / І. А. Марзалюк, З. Василенчик, Т. Пискун // Энциклопедия белорусской кухни / ред. сов.: Т. В. Белова [и др.]. – Минск : БелЭн, 2008. – С. 226–230.
11. Марзалюк, І. А. Могилев / І. А. Марзалюк // Города, местечки и замки Великого княжества Литовского : энциклопедия / редсов.: Т. В. Белова [и др.]. – Минск : БелЭн, 2009. – С. 212–215.
12. Марзалюк, І. А. Магілёў / І. А. Марзалюк // Археалогія Беларусі : энцыклапедыя : у 2 т. / рэдкал.: Т. У. Бялова (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : Беларус. энцыклапедыя імя П. Броўкі, 2011. – Т. 2 : Л – Я. – С. 44–45.
13. Марзалюк, І. А. Магілёўскае гарадзішча Змяёўка / І. А. Марзалюк // Археалогія Беларусі : энцыклапедыя : у 2 т. / рэдкал.: Т. У. Бялова (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БелЭн, 2011. – Т. 2 : Л – Я. – С. 45–46.
14. Марзалюк, І. А. Магілёўскі замак / І. А. Марзалюк // Археалогія Беларусі : энцыклапедыя : у 2 т. / рэдкал.: Т. У. Бялова (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БелЭн, 2011. – Т. 2 : Л – Я. – С. 47.
15. Марзалюк, І. А. Магілёўскія пасады / І. А. Марзалюк // Археалогія Беларусі : энцыклапедыя : у 2 т. / рэдкал.: Т. У. Бялова (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БелЭн, 2011. – Т. 2 : Л – Я. – С. 48–50.
16. Марзалюк, І. А. Радамля / І. А. Марзалюк // Археалогія Беларусі : энцыклапедыя : у 2 т. / рэдкал.: Т. У. Бялова (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БелЭн, 2011. – Т. 2 : Л – Я. – С. 245.
17. Марзалюк, І. А. Старашклоўскае гарадзішча / І. А. Марзалюк, В. М. Ляўко // Археалогія Беларусі : энцыклапедыя : у 2 т. / рэдкал.: Т. У. Бялова (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БелЭн, 2011. – Т. 2 : Л – Я. – С. 314–316.

18. Марзалюк, І. А. «№ 123. Могилев. Замок. Ц. Петра. Река Днепр. Церк. Троицы. Костел Антония» / І. А. Марзалюк // Д. Струков. Альбом рисунков. 1864-1867. D. Strukov. Album of grawings. 1864-1867 / редкол.: Т. В. Белова (гл. ред.) [и др.]. – Минск : Беларус. Энцыкл. імя Петруся Броўкі, 2011. – С. 245.
19. Марзалюк, І. А. «№ 124. Могилев. Братский монастырь. Резьба по дереву на клиросе» / І. А. Марзалюк // Д. Струков. Альбом рисунков. 1864 – 1867. D. Strukov. Album of grawings. 1864 – 1867 / редкол.: Т. В. Белова (гл. ред.) [и др.]. – Минск : Беларус. Энцыкл. імя Петруся Броўкі, 2011. – С. 245.
20. Марзалюк, І. А. «№ 126. Могилев. Братский мон. Личинка на замке. Церковной северной двери. Церковь строена 1619 г.» / І. А. Марзалюк // Д. Струков. Альбом рисунков. 1864 – 1867. D. Strukov. Album of grawings. 1864 – 1867 / редкол.: Т. В. Белова (гл. ред.) [и др.]. – Минск : Беларус. Энцыкл. імя Петруся Броўкі, 2011. – С. 246.
21. Марзалюк, І. А. «№ 129. Могилев. братский монастырь. Образ Пресв. Богородицы» (совместно с А. Ярошевич) / І. А. Марзалюк // Д. Струков. Альбом рисунков. 1864 – 1867. D. Strukov. Album of grawings. 1864- 1867 / редкол.: Т. В. Белова (гл. ред.) [и др.]. – Минск : Беларус. Энцыкл. імя Петруся Броўкі, 2011. – С. 247.
22. Марзалюк, І. А. «№ 130. Могилев. церк. Бориса и Глеба. Церковь воздвижения» / І. А. Марзалюк // Д. Струков. Альбом рисунков. 1864- 1867. D. Strukov. Album of grawings. 1864 – 1867 / редкол.: Т. В. Белова (гл. ред.) [и др.]. – Минск : Беларус. Энцыкл. імя Петруся Броўкі, 2011. – С. 247.
23. Марзалюк, І. А. «№ 132. Могилев. Пресвятая Богородица Иоаким. Анна» / І. А. Марзалюк // Д. Струков. Альбом рисунков. 1864 – 1867. D. Strukov. Album of grawings. 1864 – 1867 / редкол.: Т. В. Белова (гл. ред.) [и др.]. – Минск : Беларус. Энцыкл. імя Петруся Броўкі, 2011. – С. 248.
24. Марзалюк, І. А. «№ 133. Могилев. церковь Св. Бориса и Глеба. Украшение вокруг окна. Оттиснуто на цементе таких четыре окна» / І. А. Марзалюк // Д. Струков. Альбом рисунков. 1864 – 1867. D. Strukov. Album of grawings. 1864 – 1867 / редкол.: Т. В. Белова (гл. ред.) [и др.]. – Минск : Беларус. Энцыкл. імя Петруся Броўкі, 2011. – С. 248.
25. Марзалюк, І. А. «№ 135. Могилев. церковь Покрова» / І. А. Марзалюк // Д. Струков. Альбом рисунков. 1864 – 1867. D. Strukov. Album of grawings. 1864-1867 / редкол.: Т. В. Белова (гл. ред.) [и др.]. – Минск : Беларус. Энцыкл. імя Петруся Броўкі, 2011. – С. 248–249.

Статты в журналах, не входящих в список ВАК Республики Беларусь

1. Марзалюк, І. А. Хрысціяне і габрэі Вялікага Княства Літоўскага / І. А. Марзалюк // ARCHE. – 2000. – № 3. – С. 40–49.
2. Марзалюк, І. А. Вытокі гісторыяграфічных версій сярэдневяковай гісторыі Беларусі / І. А. Марзалюк // Беларусіка-Albaruteniea. – 2001. – № 21. – С. 76–82.
3. Марзалюк, І. А. Гісторычнае самаідэнтычнасць насельніцтва Беларусі ў 11–17 стст. / І. А. Марзалюк // Гісторычны альманах. – 2001. – № 5. – С. 3–22.
4. Марзалюк, І. А. Ад этнасу да нацыі / І. А. Марзалюк // Гісторычны альманах. – 2002. – № 7. – С. 145–172.
5. Марзалюк, І. А. Наша «кіеўская» і «літоўская» спадчына / І. А. Марзалюк // Спадчына. – 2002. – № 5. – С. 5–16.
6. Марзалюк, І. А. Прыбытак ці ўратаванне душы? / І. А. Марзалюк // Спадчына. – 2002. – № 4. – С. 22–27.
7. Марзалюк, І. А. Тэрміналогія этнічнай гісторыі Беларусі XIV–XVII стст.: набліжэнне да рэаліяў, Ці стварэнне новых міфаў? / І. А. Марзалюк // Гісторычны альманах. – 2003. – № 9. – С. 113–122.
8. Марзалюк, І. А. Праваслаўная рэфармацыя / І. А. Марзалюк // Спадчына. – 2004. – № 5–6. – С. 8–12.
9. Марзалюк, І. А. «Адраджэнская» гісторыяграфія: хлусня з дапамогай фактаў / І. А. Марзалюк // ARCHE. – 2008. – № 4. – С. 104–107.
10. Марзалюк, І. А. Сымптомы «пажаданай гісторыі» / І. А. Марзалюк // ARCHE. – 2008. – № 3. – С. 37–52.

Статты в сборниках научных работ

1. Марзалюк, І. А. Еўдакім Раманавіч Раманаў – археограф і археолаг Магілёўшчыны / І. А. Марзалюк // Магілёўская даўніна. – Магілёў, 1993. – С. 37–45.
2. Марзалюк, І. А. Узор Магілёўской металапластыкі XVI стагоддзя / І. А. Марзалюк // Магілёўшчына. – 1993. – Вып. IV. – С. 32–35.
3. Марзалюк, І. А. Да старажытнай гісторыі Магілёва / І. А. Марзалюк // Магілёўская даўніна. – 1994. – № 1. – С. 34–43.
4. Марзалюк, І. А. Умацаванні Магілёўскага замка / І. А. Марзалюк // Магілёўшчына. – 1994. – Вып. V. – С. 20–25.

5. Марзалюк, I. A. Гісторыка-археалагічны аналіз паведамленняў «Запісак» ігумена Арэсты па старажытнай гісторыі Магілёва / I. A. Марзалюк // Магілёўская даўніна. – 1995. – С. 15–21.
6. Марзалюк, I. A. Археалагічныя даследаванні 1994 года ў Магілёве / I. A. Марзалюк // Магілёўская даўніна. – 1996. – № 4. – С. 96–97.
7. Марзалюк, I. A. Магілёўская штодзённасць (нарысы матэрыяльной і духоўнай культуры Магілёва) / I. A. Марзалюк // Магілёўская даўніна. – 1996. – № 4. – С. 5–13.
8. Марзалюк, I. A. Ментальнасць гарадскога насельніцтва Беларусі ў XVI–XVIII ст. (па матэрыялах Магілёва) / I. A. Марзалюк // Наш Радавод. – Гродна, 1996. – Кн. 7. – С. 237–242.
9. Марзалюк, I. A. Невядомая спадчына Ф. Англійкі. / I. A. Марзалюк // Магілёўская даўніна. – 1996. – № 2. – С. 103–106.
10. Марзалюк, I. A. Да пытання аб этнічнай і палітычнай свядомасці ўсходнеславянскага насельніцтва ў 10–13 стст. / I. A. Марзалюк // Гістарычны Альманах. – 1998. – № 1. – С. 4–13.
11. Марзалюк, I. A. Налівайка ў Магілёве (ход падзеі вачыма гараджан) / I. A. Марзалюк // Магілёўшчына. – 1998. – Вып. VII. – С. 21–22.
12. Марзалюк, I. A. Сярэдневяковы Магілёў / I. A. Марзалюк // Памяць : Магілёў. – Мінск : БелЭн, 1998. – С. 28–30.
13. Марзалюк, I. A. «Кіеўская спадчына» і праблема фарміравання беларускай і ўкраінскай самаідэнтычнасці ў XV–XVII стст. / I. A. Марзалюк // Культура беларускага пагранічча. Культура беларуска-ўкраінска-расійскага памежжа. – Горкі ; Брэст [б. в.], 1999. – С. 16–20.
14. Марзалюк, I. A. Да пытання аб фарміраванні негатыўнага вобраза яўрэя ў ментальнасці насельніцтва Беларусі эпохі сярэднявечча / I. A. Марзалюк, A. B. Марзалюк // Этнаграфія Беларускага Падняпроўя : зб. навук. прац. – Магілёў : Выд-ва МДУ імя А. А. Куляшова. 1999. – С. 24–30.
15. Марзалюк, I. A. Новая літаратура пра Беларусь / I. A. Марзалюк // Магілёўская даўніна. – 1999. – № 7. – С. 136–137.
16. Марзалюк, I. A. Археалагічныя раскопкі ў Магілёве ў 1998 годзе / I. A. Марзалюк // Магілёўская даўніна. – Магілёў, 1999. – С. 119.
17. Марзалюк, I. A. Дык усё ж такі, да якой цывілізацыі належалі ў сярэднявеччы беларускія землі? / I. A. Марзалюк // Край. – 2000. – № 8. – С. 27–30.
18. Марзалюк, I. A. Матрыманіяльнасць і секс у Беларусі XI–XVIII стст. / I. A. Марзалюк // Terra alba. – Мінск, 2001. – Т. II : Homo venerius: Сексуальная прастора беларускай культуры. – С. 123–129.

19. Марзалюк, I. A. «Жыд» у беларускай традыцыі (негатыўныя ментальныя стэрэатыпы і досвед супольнага існавання) / I. A. Марзалюк // Евреи Беларуси. История и культура. 2001. – № 6. – С. 25–37.
20. Марзалюк, I. A. Когда евреи появились в Могилеве / I. A. Марзалюк // История могилевского еврейства : документы и люди : в 2 кн. / сост. А. Литин. – Минск : Юнипак, 2002. – Кн. 1. – С. 7.
21. Марзалюк, I. A. Белорусский акцент / I. A. Марзалюк // История могилевского еврейства: документы и люди : в 2 кн. / сост. А. Литин. – Минск : Юнипак, 2002. – Кн. 1. – С. 26.
22. Марзалюк, I. A. Трагедия у Печерска / I. A. Марзалюк // История могилевского еврейства: документы и люди : в 2 кн. / сост. А. Литин. – Минск : Юнипак, 2002. – Кн. 1. – С. 18–19.
23. Марзалюк, I. A. Хронология грамот, изданных до первого раздела Речи Посполитой / I. A. Марзалюк // История могилевского еврейства: документы и люди : в 2 кн. / сост. А. Литин. – Минск : Юнипак, 2002. – Кн. 1. – С. 8–11.
24. Марзалюк, I. A. Христианский антисемитизм – история болезни / I. A. Марзалюк // История могилевского еврейства: документы и люди : в 2 кн. / сост. А. Литин. – Минск : Юнипак, 2002. – Кн. 1. – С. 12–14.
25. Марзалюк, I. A. Актавыя кнігі магілёўскага магістрата XVt-XVH ст. як крыніца па гісторыі ментальнасці беларускага мяшчанства / I. A. Марзалюк // Castrum, urbis et bellum : зб. навуковых прац. – Баранавічы, 2002. – С. 263–271.
26. Марзалюк, I. A. Багацце і беднасць. «Ідэальны» ўласнік і яго антыпод у беларускай культуры сярэднявечча і ранняга Новага часу / I. A. Марзалюк // Край. – 2002. – № 1–2. – С. 123–135.
27. Марзалюк, I. A. Францыск Скарына і фармаванне новай парадыгмы этнічнасці на беларускіх землях / I. A. Марзалюк // Скарына і наш час. – Гомель, 2002. – С. 206–211.
28. Марзалюк, I. A. Бацькі і дзеці / I. A. Марзалюк // Избранные научные труды ученых МГУ им. А. А. Кулешова. – Могилев : Изд-во МГУ им. А. А. Кулешова, 2003. – С. 30–33.
29. Марзалюк, I. A. Невядомы верш пра Святое возера ў Магілёве / I. A. Марзалюк // Гістарычнае і сацыякультурнае развіццё Магілёва. – Магілёў : Магілёўская абласная друкарня імя С. Соболя, 2007. – С. 50–51.
30. Марзалюк, I. A. Малавядомы дакумент па гісторыі Магілёва / I. A. Марзалюк // Гістарычнае і сацыякультурнае развіццё Магілёва : зб.

- навуковых прац / уклад.: І. А. Пушкін, В. В. Юдзін. – Магілёў : Магілёўская абласная ўзбуйн. тып., 2007. – С. 32–37.
31. Марзалюк, І. А. Гісторыка-археалагічнае вывучэнне Свята-Іаана-Прадзечанскай царквы Свята-Узнясенскага жаночага манастыра ў вёсцы Баркалабава ў 2008 годзе / І. А. Марзалюк // Религія і общество - 4 : сб. научных трудов / под общ. ред. В. В. Старостенко, О. В. Дьяченко. – Могилев : МГУ им. А. А. Кулешова, 2009. – С. 47–49.
32. Марзалюк, І. А. Вобраз Беларусі і беларусаў у «Курсе лекций по истории западной России» М. Каяловіча, 2009 / І. А. Марзалюк // Романовские чтения – V : сб. науч. трудов. – Могилев : МГУ им. А. А. Кулешова, 2009. – С. 90–91.
33. Марзалюк, І. А. Некаторыя вынікі археалагічнага даследавання гістарычнага цэнтра г. Магілёва / І. А. Марзалюк // Магілёўшчына : гісторыка-краязнаўчы зб. / рэдкал.: В. М. Аненкаў [і інш.]. – Магілёў, 2011. – С. 14–16.
34. Марзалюк, І. А. Вобраз полацкай дзяржаўнасці ў беларускім гістарычным наратыве XIX – пачатку XX стст. / І. А. Марзалюк // Полацк у гісторый і культуры Еўропы. – Мінск, 2012. – С. 52–59.
35. Марзалюк, І. А. Вытокі беларускага літвінізму. Вобраз Літвы ў гістарычным наратыве «Северо-западного края» / І. А. Марзалюк // Беларусь, Расія, Україна. Дыялогі народаў і культур. – Гродна, 2013. – С. 94–100. – (Гістарыяграфічныя даследаванні).
36. Марзалюк, И. А. От истоков былых времен. / И. А. Марзалюк // Чекисты Могилевщины : к 100-летию управления КГБ Республики Беларусь по Могилевской области / под общ. ред. А. В. Неверовского ; сост. С. В. Богданович. – Могилев : Информационное агентство «Могилевские ведомости», 2018. – С. 6–13.
37. Marzaljuk, Igor. Von der ethnischen Gemeinschaft zur Nation: Die Ursprünge und die Entstehung der weißrussischen (belarussischen) nationalen Identität. От этнической общности к нации: истоки и генезис белорусской генетической идентичности / Igor Marzaljuk // Делом и истиной: сб. науч. тр., посвящ. 10-летнему юбилею сотрудничества между историками университетов Беларуси и Тюбингенского университета=Opere et Veritate: sammelband von wissenschaftlichen werken, gewidmet dem 10-jährigen Jubilaum der Zusammenarbeit zwischenden Historiken von weißrussischen Universitaten und der Universität Tübingen / под науч. ред. О.Б. Келлер. – Минск : РИВШ, 2019. – С. 233–249.

Сборники научных трудов, материалы конференций

1. Марзалюк, І. А. Некаторыя вынікі археалагічнага даследавання гістарычнага цэнтра Магілёва ў 1993 г. / І. А. Марзалюк // Гістарычныя лёсы Верхняга Падняпроўя : зб. навуковых прац удзельнікаў Міжнароднай канферэнцыі. – Магілёў, 1995. – Ч. 1. – С. 21–24.
2. Марзалюк, І. А. Магілёў у вайне Расіі з Рэччу Паспалітай 1654–1667 гадоў / І. А. Марзалюк // Трафім Сурта і яго час : зб. матэрыялаў магілёўскіх чытанняў. – Магілёў. 1993. – С. 63–73.
3. Марзалюк, І. А. Сярэднявечны Магілёў па матэрыялах пісьмовых і археалагічных крыніц (XI–XV стст.) / І. А. Марзалюк // Археалогія і старажытная гісторыя Магілёўшчыны і сумежных тэрыторый : зб. навуковых прац удзельнікаў Міжнароднай канферэнцыі. – Магілёў, 1994. – С. 147–167.
4. Марзалюк, І. А. Агляд пісьмовых крыніц і гісторыка-археалагічных даследаванняў па гісторыі старажытнага Магілёва (XIV–XVIII стст.) / І. А. Марзалюк // Гістарычныя лёсы Верхняга Падняпроўя : зб. навуковых прац удзельнікаў Міжнар. канф. – Магілёў, 1995. – Ч. II. – С. 53–63.
5. Марзалюк, І. А. Культурны слой Магілёва як крыніца па гісторыі развіцця горада ў эпоху Сярэднявечча / І. А. Марзалюк // Труды VI Междунар. Конгресса славянской археологии. – Москва, 1997. – Т. 2 : Славянский средневековый город. – С. 231–242.
6. Марзалюк, І. А. Магілёў у XII–XVIII стагоддзях: Этапы роста гарадской тэрыторыі / І. А. Марзалюк // Гісторыя Магілёва: мінулае і сучаснасць : зб. навуковых прац удзельнікаў Міжнар. навук. канферэнцыі. – Магілёў, 1998. – С. 5–12.
7. Марзалюк, І. А. Да пытання аб скарыстанні тэрміна «Белая Русь» насельніцтвам паўночна-ўсходняй Беларусі ў XVII ст. / І. А. Марзалюк // Этнічныя супольнасці ў Беларусі: гісторыя і сучаснасць : зб. навуковых прац удзельнікаў Міжнар. навук. канф. – Мінск, 2001. – С. 66–70.
8. Марзалюк, І. А. Да пытання аб часе хрысціянізацыі насельніцтва Верхняга Падняпроўя і яго канфесійнай структуры ў XI–XVIII стст. / І. А. Марзалюк // Проблемы истории и культуры Верхнего Поднепровья : Междунар. науч.-практ. конф., Могилев, 25–26 октября 2001 г. – Могилев : МГУ им. А. А. Кулешова, 2001. – С. 59–61.
9. Марзалюк, І. А. Этнічная і канфесійная самаідэнтыфікацыя насельніцтва Усходняй Беларусі ў XI–XVIII стст. / І. А. Марзалюк //

- Гісторыя Магілёва: мінулае і сучаснасць : зб. навуковых прац удзельнікаў II Міжнар. навук. канф. – Магілёў, 2001. – С. 8–17.
10. Марзалюк, І. А. Пахавальны абраад як гістарычнаа крыніца па хрысціянізацыі Паўночна-Усходняй Беларусі / І. А. Марзалюк // Проблемы археологии и древней истории Верхнего Поднепровья и соседних территорий : сб. научных трудов Междунар. науч.-практ. конф. – Могилев : МГУ им. А. А. Кулешова, 2002. – С. 185–193.
11. Марзалюк, І. А. In Memoriam. Памяці Капыціна Вячаслава Фёдаравіча (1.01.1942. – 24.08.2002) / І. А. Марзалюк // Проблемы археологии и древней истории Верхнего Поднепровья и соседних территорий : сб. научных трудов Междунар. науч.-практ. конф. – Могилев : МГУ им. А. А. Кулешова, 2002. – С. 3–4.
12. Марзалюк, І. А. Забыты твор магілёўскага гісторыка XVII ст. / І. А. Марзалюк // Гісторыя Магілёва: мінулае і сучаснасць : зб. навуковых прац удзельнікаў Міжнар. навук. канф. – Магілёў, 2003. – Ч. 1. – С. 69–72.
13. Марзалюк, І. А. Этнічнаа самаідэнтыфікацыя беларуска-ўкраінскай Русі ў другой палове XVI–XVII стст. / І. А. Марзалюк // Беларусь – Украіна: гістарычны вопыт узаемаадносін : Міжнар. навук. канф., Мінск, 19 сакавіка 2003 г. – Мінск, 2003. – С. 138–142.
14. Марзалюк, І. А. Да пытання перыядызацыі гісторыі Беларусі ў IXXVII стст. / І. А. Марзалюк // Актуальныя праблемы гісторыі Беларусі: стан, здабыткі і супярэчнасці, перспектывы развіцця : матэрыялы Рэсп. навук. канф. : у 4 т. – Гродна : ГрДУ, 2003. – Т. 1. – С. 205–208.
15. Марзалюк, І. А. Гандаль нявольнікамі ў Магілёве XVI стагоддзя / І. А. Марзалюк // Шляхі магілёўскай гісторыі : зб. навуковых прац удзельнікаў Міжнар. навук. канф. – Магілёў, 2005. – С. 65–69.
16. Марзалюк, І. А. Глосы і прыпіскі на старонках «Летописца Русских князей» як адлюстраванне гістарычных аспектаў ментальнасці мінчанаў у XVI–XVII стагоддзях / І. А. Марзалюк // Менталитет славян и интеграционные процессы: история, современность и перспективы : материалы IV Междунар. науч. конф. – Гомель, 2005. – С. 302–304.
17. Марзалюк, І. А. Еўдакім Раманавіч Раманаў як археолаг і гісторык / І. А. Марзалюк // Юбілейныя Раманаўскія чытанні : зб. навуковых прац. – Гомель, 2006. – С. 10–14.
18. Марзалюк, І. А. Канфесійная структура старабеларускага этнасу ў XIV–XVI стст. / І. А. Марзалюк // Религия и общество: актуальные

- проблемы современного религиоведения : сб. науч. трудов Междунар. науч. конф. – Могилев : МГУ им. А. А. Кулешова, 2006. – С. 237–240.
19. Марзалюк, І. А. Уплыў канфесійных фактараў на фарміраванне этнічнай самасвядомасці насельніцтва Беларусі ў XIV–XVIII стст. / І. А. Марзалюк // Романовские чтения - II : сб. трудов Междунар. конф., Могилев, 10–11 ноября 2005 г. – Могилев : МГУ им. А. А. Кулешова, 2006. – С. 83–85.
20. Марзалюк, І. А. Значэнне канфесійнага фактару ў этнічнай самаідэнтыфікацыі беларусаў / І. А. Марзалюк // Религия и общество: актуальные проблемы современного религиоведения : сб. научных трудов участников Междунар. науч.-практ. конф., Могилев, 25 мая 2006 г. – Могилев : МГУ им. А. А. Кулешова, 2006. – С. 7–8.
21. Марзалюк, І. А. Хрысціянізацыя Магілёва і яго ваколіцы (па матэрыялах археалагічнага даследавання / І. А. Марзалюк // Религия и общество: актуальные проблемы современного религиоведения : сб. науч. трудов Междунар. науч. конф., Могилев, 18 мая 2007 г. – Могилев : МГУ им. А. А. Кулешова, 2007. – С. 34–36.
22. Марзалюк, І. А. Хрысціянізацыя Палацкай зямлі: першапачатковы этап / І. А. Марзалюк // Религия и общество - II: актуальные проблемы современного религиоведения : сб. науч. трудов Междунар. науч. конф. – Могилев : МГУ им. А. А. Кулешова, 2007. – С. 34–36.
23. Марзалюк, І. А. Этнічная самасвядомасць насельніцтва гарадоў Заходняй Беларусі ў XIV–XVIII стст. / І. А. Марзалюк // Гарады Беларусі ў кантэксле палітыкі, эканомікі, культуры : матэрыялы Міжнар. навук. канф., Гродна, 3 ноября 2006 г. – Гродна, 2007. – С. 15–19.
24. Марзалюк, І. А. І. В. Турчыновіч і Е. Р. Раманаў – заснавальнікі нацыянальнай беларускай гісторычнай парадзігмы / І. А. Марзалюк // Романовские чтения - IV : сб. науч. трудов Междунар. науч. конф. – Могилев : МГУ им. А. А. Кулешова, 2008. – С. 26–28.
25. Марзалюк, І. А. Інтэрпрэтацыя крыніц як метад рэканструявання этнічнай гісторыі беларусаў у эпоху ВКЛ / І. А. Марзалюк // Проблемы методологического исследования истории Беларуси : материалы Междунар. науч. конф., Минск, 26–27 октября 2006 г. Минск : Беларус. наука, 2008. – С. 55–59.
26. Марзалюк, І. А. Прыпіскі на старонках «Летописца русских царей» Нікіфараўскага зборніка як крыніца па гісторычнай самасвядомасці мінчан XVI–XVIII стст. / І. А. Марзалюк // Мінск і мінчане: дзесяць стагоддзяў гісторыі : (да 940-годдзя горада) : матэрыялы Міжнар.

- навук.-практ. канф., Мінск, 7-9 верасня 2007 г. / рэдкал.: А. А. Каваленя [і інш.]. – Мінск : Ін-т гісторыі НАН Беларусі, 2008. – С. 107–110.
27. Марзалюк, І. А. Ліхварства, пазыка і крэдыт у Беларусі XVI–XVII стст. / І. А. Марзалюк // Региональные проблемы развития и регулирования экономики : материалы Респ. науч.-практ. конф., Могилев, 7 мая 2009 г. / под ред. Т. Ф. Балашовой. – Могилев : МГУ им. А. А. Кулешова, 2009. – С. 9–13.
28. Марзалюк, І. А. Торговля московскими невольниками в Могилеве во время Ливонской войны / И. А. Марзалюк // Судьбы славянства и эхо Грюнвальда: выбор пути русскими землями и народами Восточной Европы в средние века и раннее новое время : (к 600-летию битвы при Грюнвальде / Танненберге) : материалы Междунар. науч. конф. / СПбГУ, Ист. фак-т ; отв. ред. А. И. Филюшкин. – Санкт-Петербург : Любович, 2010. – С. 184–188.
29. Марзалюк, І. А. Канфесійная палітыка ў Менску ў другой палове XVI – пачатку XVII ст. / І. А. Марзалюк // Мінск і мінчане: дзесяць стагоддзяў гісторыі : (да 510-годдзя атрымання Менскам Магдэбургскага права) : матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф. – Мінск, 4–5 верасня 2009. – Мінск : Беларус. навука, 2010. – С. 25–27.
30. Марзалюк, І. А. Археалагічныя даследаванні курганнага могільніка Усход у 2008 г. / І. А. Марзалюк // Романовские чтения – 6 : (к 75-летию исторического факультета УО «МГУ им. А. А. Кулешова») : сб. ст. Междунар. науч. конф., Могилев, 24–25 ноября 2009 г. – Могилев : МГУ им. А. А. Кулешова, 2010. – С. 47–50.
31. Марзалюк, І. А. Малюнкі Д. Струкава як крыніцы па гісторыі Магілёва / І. А. Марзалюк // Гісторыя Магілёва: мінулае і сучаснасць : зб. навук. прац VII Міжнар. навук. канф., Магілёў, 29–30 чэрвеня 2011 г. – Магілёў, 2011. – С. 111–115.
32. Марзалюк, І. А. Заходнерусская гістарыяграфія і яе ўплыў на фарміраванне нацыянальнага беларускага гістарычнага наратыву / І. А. Марзалюк // Романовские чтения – VII : сб. ст. Междунар. науч. конф., Могилев, 26 ноября 2010 г. / под общ. ред. А. А. Воробьева. – Могилев : МГУ им. А. А. Кулешова, 2011. – С. 9–10.
33. Марзалюк, І. А. Погляды магілёўскай інтэлектуальнай эліты XVII/XIX стст. на гістарычнае мінулае Беларусі / І. А. Марзалюк // Гісторыя Магілёва: мінулае і сучаснасць : зб. навук. прац удзельнікаў VIII Міжнар. навук.-практ. канф., Магілёў, 26–27 чэрвеня 2013 г. – Магілёў, 2013. – С. 238–243.

34. Марзалюк, І.А. Помнікі археалогіі як гісторычна крыніца па ранній гісторыі Магілёва. Да пытання аб першапачатковай даце засмінавання горада / І. А. Марзалюк // Гісторыя Магілёва: мінулае і сучаснасць : зб. навук. прац удзельнікаў X Міжнар. навук. канф., 25–26 мая 2017 г., г. Магілёў / уклад. А. М. Бацюкоў, І. А. Пушкін. – Магілёў : МДУХ, 2017. – С. 22–27.
35. Марзалюк, І. А. Ля вытокаў нацыянальнай тоеснасці. Гісторычны наратыв і яго ўплыў на нацыянальную свядомасць у Беларусі канца XV–XIX стст. / І. А. Марзалюк // 1917 год у гісторычных лёсах Беларусі : зб. матэрыялаў Міжнар. навук. канф., Мінск, 30 лістапада – 1 снежня 2017 г. / рэдкал.: А. Д. Кароль [і інш.]. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2017. – С. 19–34.
36. [Марзалюк, И. А. «Казацкое товарыство» и «казакованне» могилевских мещан во время инфлянтской войны \(по данным актовых книг Могилевского магистрата\)](#) / И. А. Марзалюк // Копытинские чтения – I, II : сб. ст. Междунар. науч.-практ. конф., г. Могилев, 17–18 мая 2018 г. / под общ. ред. М. И. Матюшевской. – Могилев : МГУ имени А. А. Кулешова, 2018. – С. 3–5.
37. [Марзалюк, И. А. Археологическое изучение курганных древностей Могилевщины в межвоенный период](#) / И. А. Марзалюк, А. М. Авласович // Итоги научных исследований ученых МГУ имени А. А. Кулешова 2021 г. : материалы науч.-метод. конф., 27 янв. – 11 февр. 2022 г. / под ред. Н. В. Маковской, Е. К. Сычовой. – Могилев : МГУ имени А. А. Кулешова, 2022. – С. 223–224.
38. [Марзалюк, И. А. Историческая память как фактор национальной безопасности](#) / И. А. Марзалюк // Современный мир и национальные интересы Республики Беларусь : сб. ст. Междунар. науч.-практ. конф., 31 марта 2022 г., Могилев / под общ. ред. С. Н. Лихачевой, В. В. Табунова. – Могилев : МГУ имени А. А. Кулешова, 2022. – С. 7–11.

Учебники, учебные пособия, пособия и курсы лекций

1. Марзалюк, І. А. Гісторыя рэлігіі Беларусі (Х–ХУШ стст.) : вучб. дапаможнік / І. А. Марзалюк. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 1997. – 62 с.
2. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці : вучб. дапаможнік для студэнтаў устаноў вышэйшай адукацыі / І. А. Марзалюк, А. Г. Каҳаноўскі, С. М. Ходзін, Д. У. Дук [і інш.]; пад агул. рэд. І. А. Марзалюка, Г. Г. Краско

- ; Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2022. – 447 с.
3. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці : вучб. дапаможнік для студэнтаў устаноў вышэйшай адукацыі / Мін-ва адукацыі Рэсп. Беларусь ; аўт.: І. А. Марзалюк, А. Г. Каханоўскі, С. М. Ходзін, Д. У. Дук [і інш.] ; рэд.: І. А. Марзалюк, Г. Г. Краско. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2022. – 447 с.
  4. История белорусской государственности : учеб. пособие для учреждений среднего специального образования / И. А. Марзалюк, А. Г. Кохановский, С. Н. Ходин, Д. В. Дук [и др.] ; под общ. ред. И. А. Марзалиюка. – Минск : Адукацыя і выхаванне, 2024. – 228 с.

Пособия, курсы лекций, хрестоматии

1. Марзалюк, І. А. Е. Р. Раманаў. З гісторыка-археалагічнай спадчыны (выбранныя творы) : хрэстаматыя / І. А. Марзалюк. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2006. – 238 с.

Разделы в пособиях, программы, учебно-методические пособия и рекомендации

1. Марзалюк, И. А Программа по курсу «История первобытного общества» / И. А. Марзалюк. – Могилев : МГУ им. А. А. Кулешова, 2000. – 10 с.
2. Марзалюк, I. A. Праграма па курсу «Матэрыяльная культура беларускага горада» / I. A. Марзалюк. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2001. – 10 с.
3. Марзалюк, I. A. Праграма па курсу «Канфесіянальная гісторыя Беларусі» / I. A. Марзалюк. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2001. – 14 с.